

Regional strategi och modell

Hälsa och migration i Halland

2022 - 2023

Inledning

En Regional strategi och modell Hälsa och migration i Halland har tagits fram i syfte att stödja och skapa förutsättningar att uppnå vision: Halland - bästa livsplatsen och för att nå Hälso-och sjukvårdstrategins mål, En hälso-och sjukvård för bättre hälsa. Regional strategi och modell Hälsa och migration är nära sammankopplat med mål och styrdokument för *God och jämlik hälsa - en utvecklad folkhälsopolitik, Agenda 2030 för en hållbar utveckling* och *Strategi för hälsa* (Bilaga 1). För att nå dessa mål krävs ett långsiktigt och aktivt samarbete mellan halländska aktörer som samtidigt bedrivs i dialog med invånare i Halland.

Aktörerna i detta sammanhang är de Halländska kommunerna, Idéburna organisationer, Länsstyrelsen Halland, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, Samordningsförbundet och Region Halland. Invånarna i detta sammanhang är flyktingar, nyanlända, asylsökande, kvotflyktingar, anhöriga till nyanlända samt tillståndslösa (fortsatt kallat målgruppen).

En Regional strategi och modell Hälsa och migration innebär att gemensamt satsa på förbättringsarbete med fokus på psykisk hälsa. I ett första skede handlar det om att för verksamheter skapa en plattform för gemensamt lärande i syfte att samla och synliggöra det psykosociala stöd som särskilt riktas för målgrupper i länet ([Hallands plattform för gemensamt lärande inom hälsa och migration](#)). Det handlar även om att med stöd av modell för förbättringsarbete gemensamt forma arbetssätt att kunna identifiera och synliggöra behov, pröva, följa och utveckla aktiviteter och insatser som tillgodoser behoven.

Bakgrund

Kunskapsstöden pekar på att det är viktigt att särskilt erbjuda och utveckla psykosocialt stöd för personer i asylprocess och för andra nyanlända (Bilaga 1).

För personer som söker asyl i Sverige är det psykiska måendet generellt sämre på grund av livssituationen som innebär en väntan på beslut och med svåra upplevelser från flyktvägen. Stress, oro och sömnlöshet är vanligt återkommande besvär hos de asylsökande som söker hjälp och stöd hos samhällets olika aktörer: Hälso-och sjukvård, socialtjänst, idéburna organisationer och myndigheter. Ur ett folkhälsoperspektiv ser vi att skillnaderna i hälsa mellan olika befolkningsgrupper ökar, där myndigheter, regioner och kommuner har som mål att minska gapet.

Enligt Socialstyrelsen innebär psykosocialt stöd de insatser som främst är ägnade åt att kunna förbättra den enskildas sociala situation och livssituation i övrigt.

Förenta nationerna (FN) rekommenderar riktlinjer för psykosocialt stöd i krissituationer. De menar att en gemensam kraftsamling från samhällets aktörer, som möter personer i flykt bör vara att tillsammans förbättra det psykosociala stödet på nivåerna 2-3 enligt interventionsmodell. Dock står det i relation till övriga nivåer där delarna behöver samverka för att ge effekter på hälsan.

Detta kan sammanfattas att den grundläggande principen är att, fokus på psykisk hälsa och psykosocialt stöd i ett tidigt skede, kan förbättra psykiska välmående för människor på flykt och förhindra att psykisk ohälsa förvärras. Insatser inom området bör vara exempelvis kunna erbjuda stressreducerade aktiviteter, psykologisk första hjälpen och sociala nätverk/mötesplatser.

Framtagande

Uppdraget att ta fram en strategi och modell i Halland har getts av Regionstyrelsen.

Regional strategi och modell Hälsa och migration i Halland har tagits fram genom ett processorienterat arbetssätt, med representanter från kommunernas Strategisk grupp integration, myndigheter, idéburna organisationer, psykiatriförvaltningen och närsjukvårdsförvaltningen (Bilaga 2). Medverkan med invånare har skett i dialogform med personer som har erfarenhet av asylprocessen.

Under arbetsprocessen har ett antal förutsättningar identifierats av aktörerna i syfte att skapa långsiktighet för det fortsatt gemensamma strategiska arbetet för Hälsa och migration i Halland. Regional strategi och modell Hälsa och migration i Halland ersätter inte verksamheternas arbete utan ska stödja det arbete som pågår, samt bidra till ökad samordning för en god hälsa för målgrupperna.

Identifierade förutsättningar

Hela samhällets ansvar

Vi måste samtidigt och gemensamt arbeta för att skapa förutsättningar stöd till den psykiska hälsan hos invånarna. Psykisk hälsa skapas i allmänhet utanför vård- och omsorgssystemen. Förutom att offentliga verksamheter gemensamt behöver arbeta målinriktat med att förstärka arbetet med psykisk hälsa kan deras arbete stärkas upp av insatser från idéburna organisationer.

Behovsanpassat

Att utgå ifrån individens/gruppens behov innebär att fokusera på de resurser som varje person/grupp har och vad det innebär att i helhet vara i behov av stöd och hjälp.

Kunskapsstöd

Vi ser idag spridda insatser vad det gäller psykosocialt stöd för asylsökande och nyanlända i Halland. Aktörerna behöver samla ihop kunskapen för att kunna följa och utveckla aktiviteter och insatser utifrån invånarnas behov. Detta görs förslagsvis på en Plattform för gemensamt lärande.

Kostnadseffektivitet

Det är viktigt att utnyttja de resurser som finns i länet, med den enskilde som utgångspunkt. I dag finns exempel på insatser som ges i stuprör. Det är viktigt att fånga upp olika behov tidigt. Det i sin tur ger mindre kostnader i form av dyra insatser på längre sikt samt goda förutsättningar att arbeta förebyggande och

hälsofrämjande. En målbild att sträva efter handlar om befolkningens hälsa generellt samtidigt som aktiva åtgärder görs för att minska skillnader i hälsa i befolkningen.

Samarbete

Det krävs att olika verksamheter samarbetar för att möta individens/gruppens många gånger komplexa behov. Behovet ska mötas med ett gemensamt mål – det mål som individen själv har varit med och identifierat. Samhällets utmaning när det gäller psykisk ohälsa är så komplex och mångfacetterad att det är svårt att åstadkomma förändring utan att samarbeta.

Principer för arbetsätt med Regional strategi och modell samt tillhörande Plattform för gemensamt lärande

- Använda strategi och modell som ett konkret gemensamt arbetsätt utifrån befintliga uppdrag och förutsättningar. Plattform för gemensamt lärande inom Hälsa och migration är ett av verktygen.
- Dialogmöten ca 2 gånger/ år med representation från respektive organisation och i samband med det sker också uppdatering av information på Plattform för gemensamt lärande. Varje huvudman/organisation ansvarar för uppdatering av sin respektive information och sammankallande/samordnande är Länsstyrelsen Halland och Region Halland.

Effekter som förväntas uppstå

- Verksamheter som möter målgruppen ska kunna erbjuda och/eller utveckla ett samlat och relevant psykosocialt stöd i Halland.
- Målgruppen upplever att de erbjuds ett psykosocialt stöd utifrån behov.

Strategi

Regional Strategi och modell Hälsa och migration i Halland utgår från ett övergripande perspektiv av migration och hälsa men har utifrån identifierade behov, ett fokus på psykisk hälsa och målgrupperna grupperna flyktingar, nyanlända, asylsökande, kvotflyktingar, anhöriga till nyanlända samt tillståndslösa. Det är viktigt att förtydliga att särskilda insatser krävs till både barn och vuxna utifrån behov. Det innebär även att barnrättsperspektiv säkerställs även med arbetet riktat till vuxna. Ett exempel är riktade insatser så som föräldrastöd.

Strategin innebär att gemensamt satsa på förbättringsarbete inom två områden:

- En plattform för gemensamt lärande som syftar till att samla och synliggöra det psykosociala stöd som särskilt riktas för målgrupper i länet ([Hallands plattform för gemensamt lärande inom hälsa och migration](#))
- Forma ett gemensamt arbetsätt för aktörerna att kunna identifiera och synliggöra behov, pröva, följa och utveckla aktiviteter och insatser som tillgodoser behoven. För att underlätta arbetet utgår vi utifrån en modell för förbättringsarbete (Bilaga 1). För att underlätta förståelsen beskriver vi modellen i en förkortad version här nedan.

Modell

Modellen utgår från tre steg som tillsammans formar ett arbetssätt som kan användas i det strategiskt långsiktiga arbetet med hälsa och migration i Halland.

1. **Identifiera** - Vad vill vi åstadkomma? Här ligger fokus på den process/verksamhet där problemet uppstår. Formulera problemet, mål och syfte. Utforska och analysera - Möjliga orsaker till problemet? Hur vet vi att en förändring är en förbättring? Mäta, analysera och bestäm rotorsaker.
2. **Förbättringar** genom att förnya och förstärka - vilka förändringar kan leda till förbättring? Fas för Idéer, förslag till lösningar Genom att grundligt gå igenom organisationens nuvarande situation och vad som behöver förbättras, samt att få möjligheten att testa dessa förslag på förbättringar i en trygg miljö, kommer det att bidra till en bättre möjlighet för att uppnå uppsatta mål i verksamheter samt tillgodose behoven.
3. **Gemensamt lärande** genom att anpassa och rikta insatserna. Sammanfattning och reflektion över genomfört arbete och lärdomar. Erfarenhetsutbyte och goda exempel mellan verksamheter i Halland. Lösningar integreras i verksamheterna och riktade insatser erbjuds där behov är störst. Uppföljning av aktiviteter och insatser sker löpande och ligger till grund för fortsatt process enligt modell.

Uppföljning

- En uppföljning tillsammans med aktörerna sker 2023 i syfte att efterhöra om Strategi och modell med tillhörande plattform är funktionell med ett relevant innehåll. Utvecklingen av det gemensamma arbetet med strategi och modell sker utifrån genomförd uppföljning.
- Region Halland ansvarar för uppföljningen och i samband med detta behöver varje huvudman ta beslut om förlängning utav Strategi och modell.

Bilaga 1

Referenslista

Agenda 2030 för hållbar utveckling.

Begrepp inom området psykisk hälsa-version 2020, Socialstyrelsen, Folkhälsomyndigheten, Sveriges Kommuner och Regioner.

Ett liv i limbo, Läkare utan gränser 2018.

Förenta nationerna (FN) rekommenderar riktlinjer för psykosocialt stöd i krissituationer sid 7, [Ett liv i limbo](#)

Hälsa hos personer som är utrikesfödda-skillnader i hälsa utifrån födelseland, Folkhälsomyndigheten, 2019.

Hälso-och sjukvård och tandvård till asylsökande och nyanlända, Socialstyrelsen 2016.

Hälso-och sjukvårdstrategi, Halland 2017–2025

Kraftsamling psykisk hälsa, Sveriges Kommuner och Regioner, [Länk](#)

Regeringens strategi inom området psykisk hälsa 2016–2020, Fem fokusområden fem år framåt, Nationell samordnare inom området psykisk hälsa.

Regional utvecklingsstrategi 2035

Strategi Hälsa- Tillsammans-Varje dag lite bättre, Sveriges kommuner och Landsting, 2018.

Sveriges Kommuner och Regioner, [förbättringsarbete](#)

Patient- och brukarmedverkan. Positionspapper – För ökad kvalitet och effektivitet i hälso-och sjukvård och socialtjänst. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). 2010.

Regeringens proposition (2017/18:249) God och jämlik hälsa- en utvecklad folkhälsopolitik.

Bilaga 2 Deltagarlista

Processarbetet har involverat olika aktörer och funktioner från 2018–2021

Här listas de personer som deltagit. En del har avslutat sina tjänster och en del har tillkommit under processens gång, detta gör att namnen kan komma att ändras under processens gång.

Mustafa Adanalic, Länsstyrelsen Halland	Anders Åkvist, Region Halland
Oudai Alsalim, Länsstyrelsen Halland	Ulrika Adamsson, Region Halland
Thijs den Teuling, Länsstyrelsen Halland	Boel Abelsson-Crossley, Region Halland
Samuel Grahn, Samordningsförbundet Halland	Amina Boulaabi, Region Halland
Galiar Nizarki, Migrationsverket	10 personer boende på Spenshult, Migrationsverket (5 kvinnor, 5 män).
Pia Ryberg, Försäkringskassan	Ann-Sofi Isaksson, Region Halland
Ana Sánchez, Arbetsförmedlingen	Louise Ingman, Region Halland
Aslak Iversen, Region Halland	Hanna Glans, Halmstad kommun
Hans Ackerot, Region Halland	Bobby Svitzer, Halmstad kommun
Kristina Öberg, Region Halland	Veronica Hjelm, Laholms kommun
Camilla Kristensson, Region Halland	Marie Olsson, Laholms kommun
Maria Ek, Region Halland	Ibrahim Baalbaki, Hylte kommun
Magdalena Barkström, Region Halland	Lovisa Bertilsson, Hylte kommun
Lotta Pham, Region Halland	Jenny Johansson, Hylte kommun

Lotta Olanya, Varbergs kommun	Maria Aviles-Kindesjö, Kungsbacka kommun
Martina Wetterstrand, Varbergs kommun	Navid Samadi, Kungsbacka kommun
Lisa Hansson, Falkenbergs kommun	Barbro Göteson, Studieförbundet
Anna-Tora Huss, Rädda Barnen	Eva Glemme, Svenska kyrkan
Lina Andersson, Svenska kyrkan	Patrik Svärd, RF Sisu
Anette Nääs, Medborgarskolan	Kristina Hallén Flaa, Sensus
Carolin Andersson, Studieförbundet vuxenskolan	Kristina Wik, Region Halland
Mikaela Westerberg, Röda korset	Anna-Karin Sjöström, Folkuniversitetet
Camilla Falk, Region Halland	

Diarienummer
RS210845